

Till
Utbildningsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Friskolornas Riksförbunds yttrande över betänkandet Tydlig och öppen, förslag till en stärkt skolinspektion (SOU 2007:101)

Friskolornas Riksförbund (förbundet) har getts möjlighet att lämna synpunkter på ovan rubricerade betänkande och vill anföra följande.

Sammanfattning

Förbundet ställer sig i huvudsak bakom förslagen i utredningen om den stärkta skolinspektionen. Förbundet anser att likvärdighet och god kvalitet på utbildningen ska råda på alla skolor i Sverige, oavsett huvudman, och att en statlig utbildningsinspektion har betydelse för att så är fallet.

Förbundet anser dock att utredningens förslag bör ändras så att så kallad förstagsåtgärdsinspektion av fristående skolor sker under det andra verksamhetsåret.

Utbildningsinspektionens bärande principer

Förbundet tillstyrker utredningens förslag om inspektionens bärande principer.

I en av principerna anges att utbildningsinspektionens huvuduppgift bör – som nu – vara att granska verksamheten i förhållande till de statliga styrdokumenterna. Förbundet framhåller där att det är av vikt att inspektörerna har god kännedom om det regelverk som gäller specifikt för fristående skolor, eftersom bestämmelserna, åtminstone idag, i vissa delar skiljer sig från vad som gäller för kommunala skolor.

Förbundet ser mycket positivt på förslaget att inspektionens bedömningar ska ske i förhållande till i förväg redovisade kriterier. Det är viktigt både för inspektionens trovärdighet och för förståelsen av bedömningarna att bedömningskriterierna finns tillgängliga för alla att ta del av.

Vidare vill förbundet framhålla vikten av att även undervisningen granskas genom till exempel lektionsbesök. Även detta stärker trovärdigheten i inspektionen och kan ge gott underlag till skolans fortsatta kvalitetsarbete.

Inspektionens genomförande

Förbundet har i huvudsak inget att invända mot de förslag som redovisas angående genomförandet av inspektionen, men har några synpunkter.

Skolors självvärdering kan utgöra ett gott underlag inför inspektion. Förbundet menar dock att den mängd dokumentation skolorna enligt styrdokumentet har att upprätta i verksamheten är betydande. Alla skolor ska idag upprätta kvalitetsredovisning, vilken i sig ska utgöra ett slags självvärdering och redovisa resultatet av skolans arbete mot de nationella målen. Det är viktigt att staten överväger kvalitetsredovisningens roll i förhållande till den självvärdering som ska göras inför inspektion och tar ställning till om det är nödvändigt för skolorna att upprätta två likartade dokument.

Det är önskvärt att tiden från inspektionsbesök till dess att rapport och beslut är färdigställda minskar jämfört med nuvarande situation. Att tiden minskas får dock inte ske på bekostnad av kvalitet och rättssäkerhet i bedömningarna. Det är till exempel viktigt att rapporten kommuniceras till huvudmannen för skolan för att kunna rätta ut eventuella missförstånd och med möjlighet att lämna synpunkter. För detta måste ges rimlig tid för både skola och inspektörer.

Övriga frågor för en utbildningsinspektion

Förbundet instämmer i utredningens förslag att inspektionsmyndigheten regelbundet bör följa upp, utvärdera och kvalitetssäkra sin verksamhet.

Förbundet ställer sig också bakom förslaget om att inrätta en central funktion inom utbildningsinspektionen som kan svara för en nationell bedömning av lärarnas rättning av nationella prov, för att kvalitetssäkra betygssättningen.

När det gäller så kallad förstagångsinspektion av fristående skolor resoneras i utredningen om behovet av en sådan, då inspektionsbesöken förväntas bli tätare och i högre utsträckning behovsanpassas. Utredningen kommer dock fram till att en förstagångsinspektion ska ske senast under det tredje verksamhetsåret. Förbundet vill dock påtala vikten av att en nystartad skola kan få det stöd i sitt kvalitetsarbete som en utbildningsinspektion kan ge. Därför bör en förstagångsinspektion ske redan under det andra verksamhetsåret, för att säkra likvärdigheten i utbildningen.

Förbundet konstaterar vidare att möjligheten till sanktioner inom utbildningsinspektionen inte behandlas i någon nämnvärd utsträckning i utredningen. Utbildningsinspektionen har idag möjlighet att förelägga en fristående skola att vidta åtgärder med anledning av brister i verksamheten, där den fristående skolans tillstånd och rätt till bidrag i sista hand kan dras in. Inför den myndighetsdelning som förväntas ske (där någon proposition i frågan ännu inte lagts i skrivande stund) är det viktigt att det beaktas hur sanktionsförfarandet ska hanteras. Förbundet anser att det bör vara

samma myndighet som handhar inspektionen som också har möjlighet att vidta åtgärder med anledning av eventuella brister, för rättssäkerhetens skull.

I den delen vill förbundet också framföra att det bör råda lika villkor mellan fristående och kommunala skolor och att eventuella brister i skolverksamheten som påvisas i inspektionen också har likartade sanktionsföljder, oavsett huvudman.

Stockholm 2008-02-08
Friskolornas Riksförbund

Carl-Gustaf Stawström
kanslichef

Gudrun Rendling
förbundsjurist